

KUSTBON

Nr 2 Årgång 27

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Juni 1970

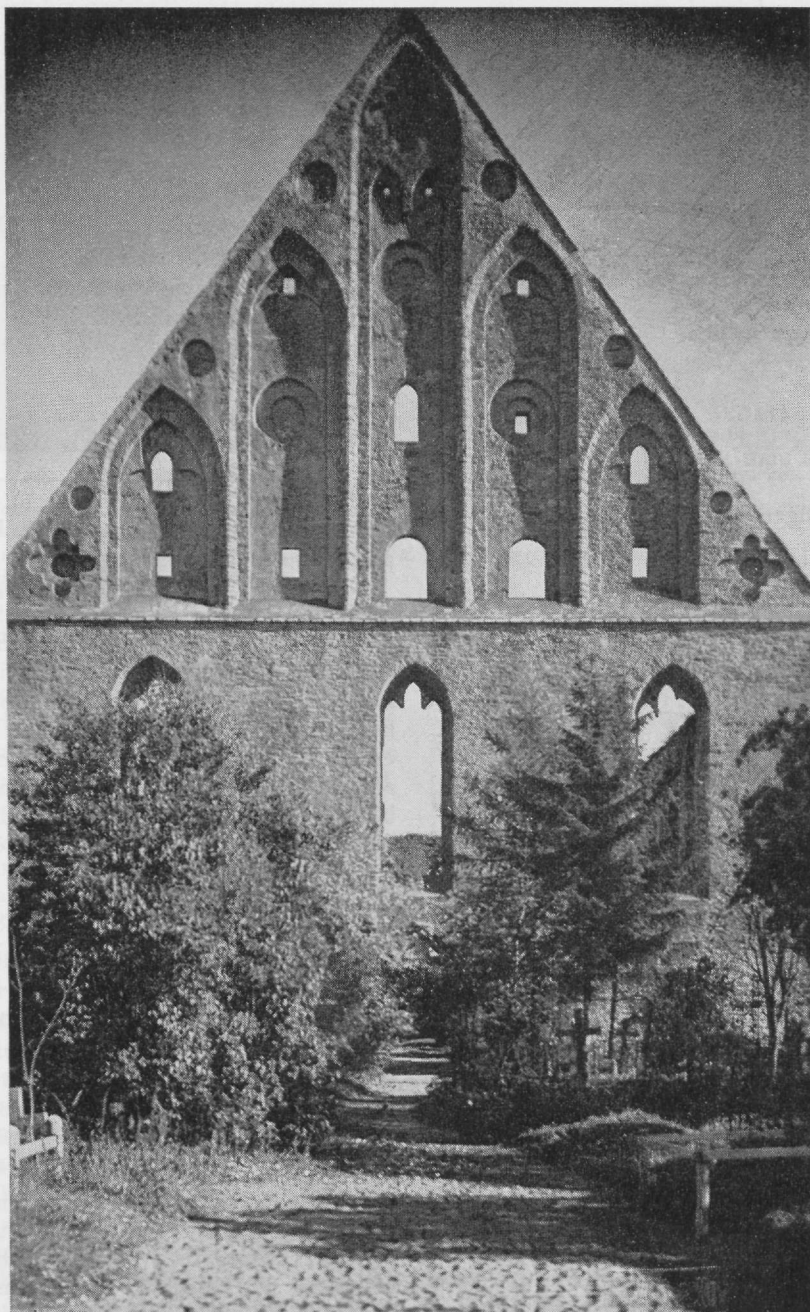

Foto Pirita Kaunistamise Selts

Ruinen av Birgittinerklostret utanför Reval — restaurerad genom svensk försorg — är ett vackert minnesmärke över medeltida andlig svensk kultur i Estland.

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner

Ansvarig utgivare: *Elmar Nyman*

Redaktör: *Edvin Lagman*

Redaktionssekreterare: *Lars Broman*

Red. och exp. Eknäsvägen 2, 112 64 Stockholm

Kustbons postgiro: 19 72 07. Tel. 56 16 37

Utkommer 1970 med fyra nummer

Prenumerationspris 1970 22 kronor

Annonspris: 1/1 250:—, 1/2 130:—, 1/4 65:—
1/8 40:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 10 kr
Dödsannonser 60 kr.

Stockholm 1970. Bröderna Lagerström AB

Innehåll

Tack till två förtjänta män av <i>Edvin Lagman</i>	2
Den svenska bosättningen i Estland. Några centrala problem av <i>Edvin Lagman</i>	3
SOV:s årsmöte av <i>V. A.</i>	5
Svenska Odlingens Vänner's nya styrelse av <i>Hugo Mickelin</i>	5
Två böcker	6
Oförlöst sång av <i>Edvin Lagman</i>	7
Hå bårt-gleima levaling å tåm bårt-gleima ordena av <i>Alexander Samberg</i>	7
Maria Grönstrand in memoriam av <i>Valborg Ekstrand</i>	8
Dagmar Pettersson avliden	9
Johan Norrman in memoriam av <i>Lars Broman</i>	9
Döda	10
Bemärkelsedagar	11—12

TACK TILL TVÅ FÖRTJÄNTA MÄN

Vid Svenska Odlingens Vänner's årsmöte den 18 april i år avgick Elmar Nyman och Lars Broman på egen begäran ur styrelsen. Därmed är en epok avslutad i föreningens historia i Sverige.

Revisor Lars Broman har ända sedan SOV 1945 upptog sin verksamhet i Sverige varit dess skattmästare. Det har varit ett ganska krävande arbete, särskilt därför att det varit förknippat även med andra uppgifter: handhavandet av Kustbons ekonomi och expedition samt under många år dess redaktionssekreterariat. Tills vidare kvarstår dock Lars Broman i de

Traditionsenlig estlandssvensk HEMBYGSDAG

— i år till minnet av Birkas lantbruks- och folkhögskola —

hålles söndagen den 16 augusti med början kl 11.00 i Björknäspaviljongen, Herrgård, Klinten, Värmdö.

Buss nr 1 Björknäs varje kvart från Borgmästargatan—Tjärhovsgatan, söder om Slussen.

Programmet anknyter till Birkas.

Festtal av *Rektor Per Söderbäck*:

Om minnen från Birkasår illustrerat med bilder.

Musik och sång.

Lunch serveras ca kl 12.30. Pris: vuxna 10:—, barn 6:—.

Alla mycket välkomna! Ett speciellt välkommen riktas till tidigare Birkas-rektorer, lärare och Birkasvänner. — Möjlighet till egna anföranden, hälsningar m.m. Ringlekar och dans.

Styrelsen för Svenska Odlingens Vänner

befattningar som är knutna till Kustbon och andra publikationer i SOV:s regi.

Det är ett stort och tacknämligt arbete som Lars Broman (och hans hustru Maria!) har utfört under dessa år. Lars Broman har självfallet allt mer kommit att framstå som en institution, som den fasta punkten i styrelsens och redaktionens inre verksamhet. Med självklar auktoritet har han skött föreningens och tidskriftens ekonomi på ett sätt som är värt respekt och beundran. Denna lilla förening har dock bl.a. givit ut två band av ett stort samlingsverk om Estlands svenskar — redan här rör det sig om stora siffror. Det vill till skicklighet och omdöme för att vid sidan om den dagliga gärningen sköta sådana uppgifter.

Inom styrelsen har Lars Broman representerat stabiliteten och det grundläggande i traditionen. Hans kunskaper och personkännedom har varit till oskattbar nytta i många situationer. Ett hjärtligt tack bringas honom från alla dem som njutit frukterna av hans arbete, och en särskilt djup tacksamhet känner författaren av dessa rader, som haft förmånen att under flera år samarbeta med Lars Broman.

Även Elmar Nyman har varit med ända från början av SOV:s verksamhet i Sverige. Men redan under trettioalets sista år — i Estland — var han i egenskap av Kustbons redaktionssekreterare knuten till Svenska Odlingens Vänner.

1945 inträdde han i den återupplivade föreningens styrelse och blev snart dess vice ordförande. Emedan ordföranden till följd av bosättning på annan ort ofta inte kunde närvara vid styrelsesammanträdena, blev det i själva verket vice ordföranden som fick leda föreningens arbete. När Anton Vesterberg på egen

EDVIN LAGMAN

DEN SVENSKA BOSÄTTNINGEN I ESTLAND

Några centrala problem

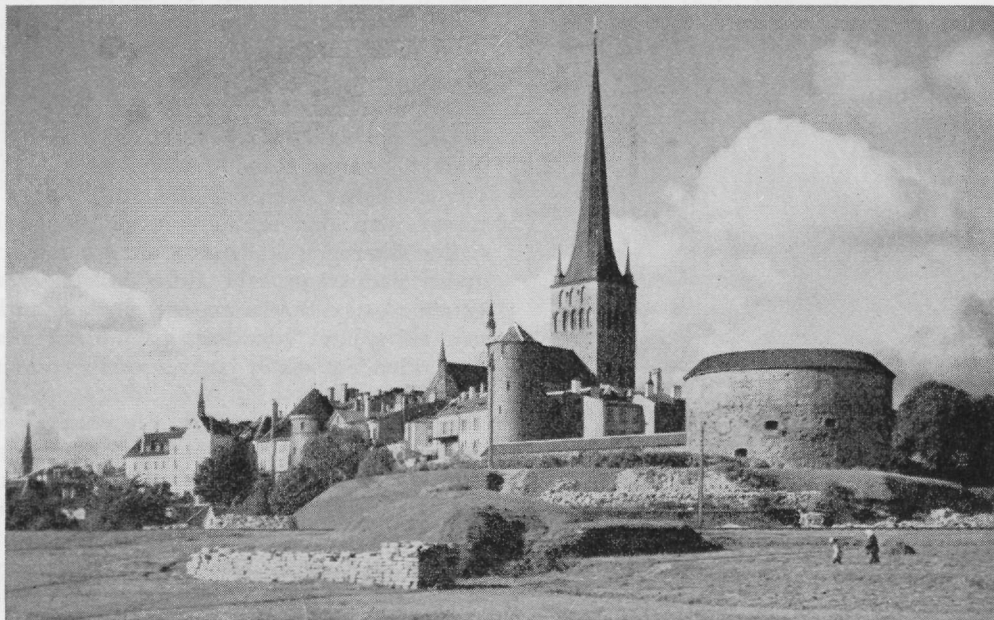

Foto Stackelberg, Reval

Enligt Paul Johansens uppfattning var Reval infallsport för en stor del av den svenska befolkning som under medeltiden spreds längs Estlands nord- och västkust och på öarna därutånför. — Bilden visar Lilla Strandporten i Reval med befästningstornet Tjocka Margareta. I bakgrunden Olai kyrkans torn.

Diskussionen om den estlandssvenska bosättnings ålder och ursprung har förts med skiftande intensitet under mer än hundra år. Först genom Paul Johansens banbrytande arbete *Siedlung und Agrarwesen der Esten im Mittelalter*, 1925, lades en vetenskapligt underbyggd åsikt i denna fråga fram. Johansen anser, att den svenska bosättningen är av medeltida ursprung och att den är ett led i de emigrationsrörelser, som vi kan spåra i medeltidens historia. I ytterligare två stora arbeten, *Die Estlandliste des Liber Census Daniae*, 1933, och *Nordische Mission, Revals Gründung und die Schwedensiedlung in Estland*,

1951, har han fördjupat och motiverat sin uppfattning. En god översikt över estlandssvenskarnas medeltida bosättning och status byggd på ytterligare primärmaterial ger Evald Blumfeldt i *Estlandssvenskarnas historia*, 1961, där han ansluter sig till Johansens teser och tar dessa till utgångspunkt för diskussionen.

Dessa historiker hänvisar också till ortnamnsmaterial för att söka fastställa estlandssvenskarnas ursprungsorther. Ortnamns- och dialektfrågan har tagits upp av språkmän — särskilt Per Wieselgren och Edvin Lagman — som kompletterat bilden av den estlandssvenska bosättnings framväxt.

begäran 1950 avgick som ordförande, fick Elmar Nyman också formellt överta ledningen av styrelsens verksamhet. Efter ett uppehåll betingat av andra krävande arbetsuppgifter trädde han för fyra år sedan ånyo till som ordförande. Under mellantiden deltog han dock i styrelsens arbete.

Som ordförande har Elmar Nyman tagit initiativet till och fullföljt en rad viktiga kulturella aktiviteter. *Kustbon* har ryckt upp till rangen av en aktad kulturtidskrift, en sångbok för estlandssvenskarna har utgivits, två band av samlingsverket om Estlands svenskar har utkommit (initiativet togs under Elmar Nymans tidiga ordförandeår) och han har redigerat en jubileumsskrift till 25-årsminnet av estlandssvenskarnas ankomst till Sverige. Med hänsyn till estlandssvenskarnas ändrade situation i samhället har han också omarbetat Svenska Odlingens Vänners stadgar och givit

föreningen en ny, till de ändrade förhållandena anpassad organisation.

Förutom allt detta måste hans "vardagsarbete" inom föreningen och i tidskriften *Kustbon* nämnas. Han har hållit en rad uppskattade anföranden i olika ämnen, skrivit flitigt i *Kustbon* och varit dess redaktör i många år, genom sin kunnighet givit auktoritet och tyngd åt föreningen och tidskriften samt genom sin humor förgyllt mången samvaro och mångens stund med *Kustbon*.

Elmar Nymans arbete har verkligen gjort Svenska Odlingens Vännen till det som det avsetts att vara: en kulturförening. Ett sådant arbete är värt så mycket tack att det inte är så alldeles lätt att forma det i ord. Dessa rader vill emellertid minna om Elmar Nymans insatser och klargöra att de är värda all uppskattning och beundran.

Edvin Lagman

Foto Stackelberg, Reval
Rådhusplatsen.

Som bekant dateras den första urkund där svensk befolkning i Estland nämnes till 1294. Det knapphändiga historiska materialet pekar på en intensifiering av invandringen särskilt under de två följande århundradena, i synnerhet från 1340-talet och framåt. Dialekterna ger ingen absolut kronologisk hållpunkt. Det finns egentligen ingenting som med bestämdhet säger, att bosättningen är avsevärt äldre än den äldsta källan. Bevarade diftonger (*stein, stain, öu, au 'öga'*) har andragits som bevis för att de estlandssvenska dialekterna skulle vara mycket gamla, kanske från 1100-talet eller tidigare, men även om diftonger i centrala dialekter försvann i Sverige före mitten av 1200-talet, så kan de ha varit bevarade i perifera områden. Framför allt kan de ha konserverats i den finlandssvenska bosättningen, som torde vara något äldre än den estlandssvenska, och genom utflyttning från Finland ha ingått i det äldsta dialektgrundande språkskiktet i Estlands svensktrakter. En bättre dateringsmöjlighet erbjuder det s.k. progressiva i-omljudet: överallt i de estlandssvenska folkmålen finns den äldsta formen av detta omljud, vilken innebär att t.ex. *hiarta* har övergått till *hiärta*. Sporadiska belägg på detta omljud finns i uppländska och sörmländska runinskrifter från 1000-talet, men å andra sidan uppträder former som *hiarta, stiala, biargh 'berg'* ännu i de äldsta handskrifterna inemot slutet av 1200-talet. De andra typerna av progressivt i-omljud, *thiäna, biörn, siö*, är av betydligt senare datum, från tiden 1300—1400-talet, och de saknas också i regel i de estlandssvenska dialekterna. Det är rimligt att uppfatta dessa förhållanden som stöd för historikernas datering.

När man nu med så pass stor visshet har kunnat fastställa tidpunkten för den estlandssvenska bosättningens begynnelse, framstår som viktiga följdpro-

blem ursprungsorterna och bebyggelsens spridningsvägar. Det är här som ortnamn och terrängord — jämte sporadiska uppgifter i kamerala urkunder — kan ge en viktig ledning. Benämningarna på estlandssvenskarnas huvudorter lämnar egentligen inga uppgifter av större värde. Nuckö utgår från ett estniskt namn, vilket visar att de närmaste grannarna på fastlandet, namngivarna, var ester; Ormsö är säkerligen ett svenskt namn, men kan ha uppkallats t.ex. efter någon sjöfarare; Odensholm innehåller med all säkerhet gudanamnet Oden, men även i detta fall är det säkert hednatida sjöfarare som givit namnet; det svenskklingande Rågöarna behöver inte heller ha givits av bofast svensk befolkning; Nargö är av omtvistat ursprung, sannolikt estniskt, och Runö innehåller säkerligen ett lettiskt ord för säl. Även enstaka andra namn kan vara äldre än den svenska bebyggelsen, så t.ex. Spithamn, egentligen Spjuthamn 'hamnen vid spjutet (den spetsiga udden)', sedan urminnes tider en viktig ankringsplats vid inloppet till Finska viken.

Bynamnen däremot lämnar oss viktiga uppgifter. Ormsö har i stor utsträckning bynamn med motsvarigheter i mellersta Nyland, och detta i kombination med vissa gemensamma terrängord pekar på inflyttning från Nyland. Även i Rickul kommun på fastlandet har en kil av invandring från Nyland skjutits in, vilket framgår av namnen Paj (Pojo), Sipsa (Sibbo), Rosta (äldre Rosendal), Jummelmark (Jomala). På nyländska ursprungsorter pekar också en mängd namn i Vippal och Korkis på nordkusten: Korkis och Tammesbin, Uglass (Åggelby, finskt Oulunkylä), Domers (Domarby) m.fl. Kamerala urkunder lämnar t.o.m. uppgifter om de första invånarna i Uglass och Domers; de kom tydligen vid mitten av 1500-talet. Andra bynamn visar, att de byar som bär dem är de äldsta i trakten. Detta gäller svenska byar med estniska namn. Där har de estniska grannarna varit namngivare. Hit hör framför allt de på *-lop (-lep)*: Roslep 'svenskarnas bosättningsområde, svenskarernas by', Sutlep, Pasklep. Andra bynamn visar att de är givna i andra hand och deras bebyggelse sålunda sekundär till närliggande byar: Bergsby 'byn på berget' har fått sitt namn av dem som bor nedanför berget, Österby av dem som bor väster om byn osv. Birkas 'björkås', Kolnäs, Skatenäs m.fl. är ursprungligen terrängnamn och har först senare — genom utflyttning från äldre byar — blivit bebyggelsenamn. Dessa exempel är alla hämtade från Nuckö socken. En stor mängd bynamn på Dagö visar genom sin form, att de från början har varit gårdnamn och sålunda uppkommit kring äldre bebyggelsecentra, närmare bestämt Röicks och Kärrdal (Kertell).

Terrängbeteckningarna väntar ännu på en djupundersökning för att sambandet mellan de svenska byggena i Estland samt Sverige och det svenska Finland skall kunna klarläggas mera detaljerat. Men det förefaller tydligt, att centrala ord knyter Ormsö till Nyland, Nuckö-Rickul däremot till Gotland—Öland—Östergötland—Småland. Som exempel kan vi anföra *horva* 'liten åker i skog eller skogsbyrn' i Nuckö socken, *härva* 'större sammanhängande åkerområde' på Ormsö. Både form och betydelse binder ordet vid oli-

SOV:s ÅRSMÖTE

SOV:s årsmöte hölls lördagen 18 april i hushållsskolan Margaretas lilla festvåning i Stockholm. Ett fyrtio-tal medlemmar hade kommit tillstädes, vilket var vad man kunde vänta en kväll på våren. Förmodligen blev de inte besvikna: trevliga lokaler tog emot, årsmötet löpte i lagom lunk, samvaron varvade spisande och språkande och slutligen fick somliga se sig själva på "levande bilder". Vad vill man mera av ett årsmöte?

Årsmötet blev smått historiskt. Styrelsens gamla garde, som oförtrutet drivit föreningens angelägenheter i årtionden, lade sitt uppdrag för årsmötets fot och bjöd nya krafter att träda till. Så skedde. Avgångna är: Elmar Nyman, Lars Broman, Einar Hamberg och Johan Vallin. Nyttillträdande blev: Hugo Mickelin, ordförande, Alexander Samberg, Aina Dans-Karlsson och Alexander Treiberg. Kvarstående i styrelsen: Alfred Heldring. Till ledamot av bygderådet utsågs Sigrid Abrahamsson i st f Rita Holmberg, som avsågt sig.

Ännu mera av historiens vingslag fläktade kring vår lilla förening, då Elmar Nyman mellan årsmötet och kaffet talade om föreningens jubileer från tsartid genom esttid och bolsjevtid och tysktid ända till de tjugofem åren i Sverige — föreningens öden mot en bakgrund av omvälvande historia. Flera stora eller små välden har gått omkull, medan SOV har funnits till.

Sedan åt vi och drack, som sagt, de till- respektive frånträdande ordförandena sa till varandra tack för träget arbete resp lycka och framgång i träget arbete, och Alexander Samberg talade om den forna hembygden. Sedan visades film. — Ragnar Treiberg är en stor tillgång för vår förening. Se nu, hur han kan ge nytt liv även åt gamla stillbilder, då de är infogade i film! Filmsvepen från våra möten vill nog flera än årsmötesdeltagarna se.

Samvaron slutade med "Slumrande toner".

V. A.

ka bygder, i första fallet Götaland (med Öland), i andra fallet Finland.

Dialekterna har naturligtvis en mängd intressanta uppgifter att lämna. Men de är ett komplicerat och svårbedömt material. Dialekternas struktur och ordförråd pekar stundom åt olika håll. Genom århundradens invandring från skilda delar av det svenska språkområdet har många ursprungligare dialekter lämnat sina bidrag till de nutida estlandssvenska dialekterna och gjort deras härkomst svårbestämbar. Men många och markanta drag binder dem samman särskilt med de nyländska folkmålen, vilket torde visa, att mäktiga invandringsvågor — om än inte alltid de tidigaste — har kommit från Finlands svenskbygder.

SVENSKA ODLINGENS VÄNNERS NYA STYRELSE

Som framgår av separat redogörelse från föreningens årsmöte den 18 april 1970 — ett årsmöte, som också var 25-årsjubileum för verksamheten i Sverige — fick den valda styrelsen ändrad sammansättning. Blant de "nya" ansiktena finner vi dock i första hand en gammal aktiv medlem — numera hedersledamoten Alexander Samberg, som sedan 1920-talet varit en av de främsta i det estlandssvenska ledet. Han var även med i den grupp, som våren 1945 återbildade föreningen i Sverige. Till denna grupp och sedermera till föreningens styrelse har även hört Alfred Heldring och undertecknad. Således är de "riktigt nya" i styrelsen fru Aina Dans-Karlsson och Alexander Treiberg.

Genom tidigare erfarenheter känner den nya styrelsen ansvaret i sitt förtroendeuppdrag. Detta ansvar framträder särskilt klart mot bakgrunden av det gedigna arbete som föreningens tidigare styrelser med sina under en lång följd av år omvalda ordförande har utfört. Under föreningens existens i Sverige har som bekant Elmar Nyman och Edvin Lagman alltsedan 1950 turats om att på ett mycket skickligt sätt leda verksamheten. Dessförinnan stod Anton Vesterberg i spetsen för vår förening.

Vår tro är, att Svenska Odlingens Vänner alljämt gör en insats bland estlandssvenskarna i Sverige. Vi i styrelsen tror även, att estlandssvenskarna behöver vår förening i framtiden. Endast i denna tro har den nya styrelsen tillträtt, och den hoppas att estlandssvenskarnas inbördes förtroende skall bevaras lika starkt som under gångna tider i vår historia.

Adressen till föreningens och "Kustbons" expedition är alltjämt Eknäsvägen 2, 112 64 Stockholm. Lars Broman fortsätter att handha föreningens bokförings- och expeditionsgöromål.

Styrelsens konstitution och medlemmarnas adresser är följande:

	Bostad	Arbetsplats
Ordförande	Sågverksg. 64	Sveavägen 24—26
Hugo Mickelin	122 41 Enskede Tel. 91 08 11	Texaco Oil AB 103 40 Stockholm 40 Tel. 22 82 40
Vice ordförande	Erkensroken 13	
Alexander Samberg	121 66 Johanneshov Tel. 91 46 44	
Skattmästare	Klubbacken 65	Skytteholmsv. 2
Alfred Heldring	126 56 Hägersten Tel. 88 16 81	BPA Byggproduktion 171 44 Solna Tel. 83 40 60
Sekreterare	Björkebyvägen 4	Strandbergsg. 12
Alexander Treiberg	170 23 Barkarby Tel. 36 09 25	Oljekonsumenterna-OK 104 25 Stockholm 30 Tel. 54 15 00
Fru Aina Dans-Karlsson	Sunnebovägen 1 191 44 Sollentuna Tel. 35 56 58	

Hugo Mickelin

REVAL: HARJUVÄRAVAMÄGI

Foto O. Haidak, Narva

Under medeltiden hade Reval en talrik svensk befolkning, som fick sin utkomst av handel, hantverk och lotsning. Svenskarna bodde företrädesvis utanför stadsmuren i Kalamaja (Fischer-may), medan de centrala delarna av staden beboddes av tyskar. Många svenskar hade dock borgarbrev och tillhörde olika gillen i staden. Tyskarna synes tidvis ha uppfattat svenskarna som ett konkurrerande befolkningslement. — Ännu på 1930-talet och de första åren på 1940-talet bodde ett antal svenskar i Reval, där de tillhörde svensk-finska S:t Mikael församlingen samt hade egen svenskspråkig folkskola.

TVÅ BÖCKER

Russwurms klassiska arbete om svenskarna i Estland, Eibofolke oder die Schweden an den Küsten Ehstlands und auf Runö, har sedan länge varit en raritet. Boken utkom 1855 och har sedan länge knappast varit åtkomlig ens antikvariskt. Nu har emellertid det tyska förlaget Harro v. Hirschheydt i Hannover—Döhren ombesörjt en fotografisk utgåva, som just har anlänt. Genom Kustbon abonnerade många på nytrycket, och Kustbons expedition har vidarebefordrat boken till beställarna.

Det är ett gediget arbete som förlaget har gjort. Tacknämligt är att få hela verket komplett med bilagor som stundom saknas i de antikvariska exemplaren.

När Gideon Danell gav ut sin Ordbok över Nuckö-målet, var han väl medveten om hur vanskelig uppgiften att göra en dialektordbok är. Det är ogörligt att få ett sådant verk komplett. Danells ordbok byg-

ger i stor utsträckning på material som har insamlats av agronomen Fr. Isberg. Isberg har nu efter årtionden av insamlings- och bearbetningsarbete börjat utge ett supplement till Danells ordbok. För kort tid sedan kom häfte 1, omfattande bokstäverna A—L och med ett omfång på närmare 200 tättryckta tvåspaltiga sidor. Resten, M—Ö, föreligger i manuskript, som just nu undergår en sista bearbetning, innan det översänds till tryckeriet. För kostnaderna står Statens Humanistiska Forskningsråd, och boken ingår i Gustav Adolfs Akademiens skriftserie. Vid utredningen av materialet och vid korrekturläsningen har docent Edvin Lagman och professor Harry Ståhl varit författaren behjälpliga.

Supplementet upptar framför allt en myckenhet sammansättningar och avledningar, som Danells ordbok saknar, dessutom en del enkla ord samt betydelsenyanser, som Danell inte registrerat. Exemplifieringen är riklig och belysande. Isberg har haft tillgång till utmärkta meddelare — en stor del av dem med förankring i 1800-talets estlandssvenska bygder.

Det är ett särdeles imponerande arbete som Fr. Isberg håller på att fullborda, beundransvärt särskilt om man betänker, att han inte är språkman av facket.

Teckning av Per Lagman

ENSAMHET

OFÖRLÖST SÅNG

Sånger
ordlösa oförlösta
sjungna i tidlös
urdimension
själens sjätte sinne
vetter mot världen
utan insyn
från vara i icke-vara

Sånger sjunkna
i ordlösa drömdrag
strömdrag i blodets banor
Aldrig men alltid
förenas och ropar
genom okänt medium
Själen är full av
själen är
oförlösta sånger
från bortom
till händer
till det realiserade
icke-vara
ofattbart
gripbar smeklen
och sjunger alltid
tidlöst ordlös
och pulserar åter
i allt ropar
bortom nå — icke-nå

Edvin Lagman

ALEXANDER SAMBERG

HÅ BÅRT-GLEIMA LEVALING Å TÅM BÅRT-GLEIMA ORDENA

(Korkismål)

Å ne gar hå levaling tär *såm ein bårt-gleima levaling* langstat gatnana å gimånd grindana å uve ledena. Hå levaling gar tär langstat gårda å stuvena å seker ett tåm bårt-gleima ordena ite han esander bin.

Langstat gatnana å räinana å vega gick levaling ite bin. Levaling gick gimånd grindana å uve ledena å opa åkra å ite engjana, — å ite strandena, opa sion å opa kare-valln å ite skon gick hå levaling, *såm* levdest tär ite gårda å ite stuvena ite bin. *Såm ein ei — å såm ein bårt-gleima bi* — var han esander bin tär milla sion å skon å engjana å mosan.

Allt mä hå levaling berjast ite han bin. Tär berjast leiken, å tär berjast dreimen, tär berjast galing å skåaling mot sion å mot skon, å tär berjast bilta å seilinga. *Såm ein dreim var heila hå levaling ite han bin. Å såm ein bårt-gleima levaling* jer ne he åm hå levaling, *såm* levdest ite han esander bin. Å ne gar hå levaling tär *såm ein bårt-gleima levaling* langstat gatnana å gimånd grindana å uve ledena. Hå levaling gar tär langstat gårda å stuvena å seker ett tåm bårt-gleima ordena ite han esander bin. He jer, *såm* hå levaling ne skill vila tåla, å *såm* tåm ordena ne skill vila bli såga. He jer, *såm* tåm vega ne skill vila bli gae, å *såm* tåm bilta ne skill vila bli skåad. *Tölis jer 'e ne*, tå hå bårt-gleima levaling seker ett tåm bårt-gleima ordena.

Trä-siola heida bin, å träsiola-fölke heida he fölke, *såm* levd ite han bin, — fölke ite Trä-siola bin tålad träsiola-svensk, — å Trä-siola hoe heida he hoe, tär träsiola-fölke gick till ärvas, å tär vegen gick uve kare-valln fråm bin ite hoe. — He var träsiola-fölks vegen, tå tåm gick å kerd till ärvas its Trä-siola hoe. — Uve kare-valln kerd fölke till ärvas mä träsiolat-vagra, träsiolat-vagras siolena geård spårer opa kare-valln å opa karevalls-åsa. *Såm ein bårt-gleima* veg jer ne han vegen opa kare-valln, å *såm* tåm bårt-gleima spårena jer ne tåm spårena ett träsiolat-vagra, tå fölke kerd fråm bin till ärvas ite Trä-siola hoe.

He var träsiolat-vagras fämleiddat å tispeiglat siolena, *såm* geård tåm vagers-spårena opa kare-valln, tär vegen gick uve åsa å gimånd karevalls-sonana å gimånd gölpana, tå ox-vagern knätand å kioksand kerd uve kare-valln, å tå 'e skåkad å rogga ite tåm o-benda trä-siolenas trä-leidana å trä-speiglana, tå vagers-siolena gick ringar ite tåm diop spårena opa han gropat å hålat vegen. Täferst skill 'e milat våra två, tå 'e kerdest mä ox-vagern, å tå naan leid var löosa helder glapåta opa siole: eit sion skill ga fere å lei oxa, *såm* dro vagrn, å ana sione skill ga bait vagern mä noia ite hande å hlå mä noia opa hå löos siol-leida, *såm* var glapåta å *såm* trängjast koma opp ao siol-speiglana, tå hå löos leida ite siola var opp-etare opp siole, tå siola gick ringar ite spåre. Tetta herd ja min dad tåla åm fere ja tär heim ite Trä-siola bin.

MARIA GRÖNSTRAND

IN MEMORIAM

Den 2 januari i år avled fru Maria Grönstrand, som i omkring 15 år var Kustbohemets kokerska. Hon jordfästes den 31 jan. av förre prosten i Vaxholm, Hugo Löwing, som gripande talade vid bårn i Skogskapellet. Han tolkade de anhörigas likaväl som arbetskamraternas tacksamhet till fru Grönstrand för hennes uppoffrande arbete under hela hennes verkamma levnad.

I mitt minne kommer vår kära kocka alltid att leva som en varmhjärtad och stabil hjälp under alla förhållanden. Jag vill helt kort berätta något om hennes ovanliga levnadsbana. Maria Grönstrand var född på Wormsö. Hon gifte sig emellertid med en gotlänning, som erhållit och sedan tillökad den jord, som fru Grönstrand brukade på fastlandet i Orro. Det var tydligen som det brukades bland estlandssvenskarna, hustrun, som var bonden. Och hon skötte sin

gård med den äran, det låg väl till för henne. Arbetssdagen kunde säkerligen vara hur lång som helst. År 1945 träffade jag för första gången fru Grönstrand i Domaregården i Kisa, där det upprättats en liten förläggning för äldre estlandssvenskar, som skulle ut i förvärvsarbete eller placeras på ålderdomshem. Efter att ha varit förläggningens kokerska i 9 månader, kom fru Grönstrand till Kustbohemet när detta startade 1946. Där var hushållet c:a 50 personer, när det var som störst. I början av verksamheten på Kustbohemet hade vi ingen reglerad arbetstid, och den tiden kanske nu tycks oss som den mest idylliska. Man höll på till sena kvällar i köket, man hade gemytliga kaffestunder vid köksbordet, när vi diskuterade dagens alla frågor och aldrig tänkte på stress! TV:n hade inte kommit in i hemlivet heller! Kockan började sin arbetsdag utan att någonsin knota redan före kl. 6, ty kl. 8 var det lagad frukost för hela huset, och vi hade då två matlag till varje måltid. En arbetsvilligare och lojalare medarbetare får man leta efter. Ingenting var för besvärligt, även om det tog tid. Med tiden växte trädgården upp, och vi fick frukt och bär att ta vara på. När vintern kom hade vi ett stort förråd av konserver i källaren. (Frysboxens tid hade heller inte kommit!) På höstarna brukade våra gummor plocka nypon och slånbar, som kockan också tog vara på. Man glömmer aldrig det underbara nyponmoset, som vi då hade i konserveringsburkar. Sådant måste ske på kvällarna, när det blev slut med dagens löpande arbete. Kockan tapade aldrig tålmodet, trots att det kunde vara så fullt av extrahjälp i köket av gummor, — fyra stycken vid disken och fyra, som skalade potatis, — att hon knappast kunde komma fram till sina skåp. Hon skojade med dem alla och berömde dem för deras insatser i hushållet, och alla trivdes.

Eftersom jag var den enda riskssvenskan, hade jag i början mycket stor nytta av fru Grönstrand som

Han hold siöle herd he ao tåm eldre menne ite bin. tå tåma bruka tåla åm, kålis 'e var, tå 'e blei kerd fråm bin uve kare-valln till ärvas ite Trå-siola hoe. "Kå vagrar hold sja fölke", bruka dad sei, "siol-leidana a gae löos opa siolena å trångjast koma opp ao siol-speiglana opa han hålat å fåte vegen". — "Ein a fae ga bait vagern mä noia ite hande å hlå noia kåim gange opa hå löos siol-leida, tå hå a vila koma ao speiglana, tå leida opa siole var opp-etare opa siole". He var åm he, Tråsiolahos-härrn ha såga: "See vaene "Puuratta", ei ole oost, ei ole ärga, ei ole ratta, ei ole rummu". ("Det fattiga Trå-siola", ej finns där häst, ej finns där oxe, ej finns där hjul, ej finns där nave".) Tetta jer så klart fere ja, såm ja en da skill her dad sei tåm ordena åm tåm fåte vagra å åm he, kå Tråsiolahos-härrn ha såga åm Tråsiola-bins fåte-heite, tå fölke fråm Trå-siola bin gick ite hos-ärva ite Trå-siola hoe.

Såm ein bårt-gleima veg jer ne tråsiolafölke-vegen opa kare-valln, å såm ein dreim lenker tår ne spårena opa karevalls-åsa fråm han tin ett he fölke, såm kerd tår mä tråsiolat-vagra. Tå var han vegen ein hosärvas-veg å täferst fere ha fölke ite bin ein tongan veg. Han tin låpp varga ringar ite skon, å kund tåm tå koma

ut — ut skon å ut opa han hlet kare-valln såm hå gange, tå min dadas dad a kerd mä hlea heim fråm hos-ärva ite hoe, — tå a varga kome ett an ut opa Trå-siola kare-valln. "Tå var fölke fåte. He åtest agnat bre. Epler holdest 'e när båra opa kellar-backa å ite san-speldena. He halda kald vintrar å ira å var trofast ur-vedrar, snu-drivana var jemt mä stuve-takena", bruka min dad sei. Han var fed tusand ått-hundra fämti sioand åre. "Å kå varmt halda tåm kledre å fot-skilestana (också: fot-skilelstena), såm fölke hold. Kå varm kleder hold fölke! Två fråm Pears a have frusa ein vinter ao ite Vike, tå tåm a kome fot ut Balliske (också: Råger-bik). Tåm a hittast tår ao-frusa nest ein hei-stack ite Vike. Han a have freista tock hei åm hå fråm hei-stacken. He a vare eit mann-sion å eit kunå-sion. Tåm a vare fråm Pears Stuve". Tetta herd ja tår heim seias å tålas åm ao mina nann å min dad, tå tåm milat bruke tåla åm hå gal-tins levaling ite bin.

Å ne har ja freista skriv sjår nårat åm hå bårt-gleima levaling å tåm bårt-gleima ordena ite han bin, tår tråsiolat-vagras spårena lenker såm ein dreim opa karevalls-åsa.

tolk. I Kisa hade vi ett Rågö-par, och den enda, som förstod vad gubben Österdal menade, var vår kocka. Hon var ju också van vid de gamlas kostvanor. Under ransoneringsperioden var det svårt att få bröd, mjöl och gryn att räcka, men vi bytte bort kaffekupongerna och klarade oss med svagt kaffe med mycket mjölk i och kunde om lördagskvällarna bjuda de gamla på grin-greit, något som de voro mycket förtjusta i. Klimp-välling var heller inte att förakta, den var så god, att landsfiskalen i Kisa döpte den till landsfiskalssoppa. Allt eftersom tiden gick, blev kosthållet mer moderniserat och man hade ju klart för sig, att man skulle försöka få i sig litet vitaminer. Men det var inte så lätt att få i de gamla litet råa grönsaker, som sallad, tomater, gurka etc. Men kockan sade alltid "det är så gott, så gott", till den verkan det hava kunde. Till alla goda egenskaper, som Maria Grönstrand hade, hörde också en stor sparsamhet. Ingenting fick förfaras, och hemmet hade ju tyvärr ingen gris. Några somrar hade vi ungtuppar och en tid hade vi några höns och de månades om på alla sätt. Liksom katterna, som tydde sig till fru Grönstrand och kände på sig, att där hon var, kunde man vara trygg.

Efter pensioneringen från Kustbohemmet bosatte kockan sig på Ringvägen i Stockholm, men redan andra året därefter drabbades hon av en lättare hjärnblödning, som gjorde henne ganska kraftlös i ena armen och benet. Därigenom blev hon stillasittande i sitt lilla rum och kunde inte mycket gå ut. Hon bar sitt öde utan klagan, men vi som kände henne hade önskat henne en ljusare levnadsafton efter ett väl förrättat dagsverke.

Uppsala i februari 1970.

Valborg Ekstrand

★ ★ ★

Dagmar Pettersson har efter en längre tids sjukdom avlidit i Stockholm i en ålder av nära 80 år. Hon var född i Stockholm men flyttade vid fem års ålder med sina föräldrar till Estland. Efter att ha genomgått Töchterschule i Reval anställdes hon vid försäkringsbolaget Lloyds kontor där. 1940 återvände hon till Sverige.

Estlandssvenkarna känner henne främst som synnerligen aktiv inom Svenska Odlingens Vänner ända sedan 1920-talet. Här i Sverige försummade hon aldrig en estlandssvensk sammankomst.

Hennes livsgärning teknas utförligt i nästa nummer av Kustbon.

JOHAN NORRMAN

IN MEMORIAM

Johan Norrman född den 24 februari 1921 i Borrbry på Ormsö, Estland har avlidit i Stockholm i en ålder av 49 år.

J. N. var en vaken och god personlighet med framåtanda. Hans kanske största passion här i livet var sport. Redan i folkskolan väcktes hans intresse för idrott, och uppmuntrad av en mycket god lärare kom han som ganska ung att delta i många tävlingar. När han slutat folkskolan och sedermera fortsatte med sina studier vid Svenska Gymnasiet i Hapsal, deltog han bl. a. även i distriktstävlingar.

I slutet på 30-talet kom Johan Norrman till Sverige, och det blev hans räddning från en nästan säker undergång i det okända i Sibirien, där så många unga män fick sätta livet till under det andra världskriget. Här i Sverige sökte J. N. värvning vid militären. Efter avslutad militärtjänstgöring kom han in vid Poliskåren, avancerade efterhand och tjänstgjorde där ända till sin bortgång.

Johan Norrmans hastiga bortgång har skakat oss djupt, och i detta ögonblick går mina tankar till hans familj och hans mor, som drabbats så hårt av sorg. Det är ofattbart, att en person som J. N. med toppkondition så fort kan brytas ner av sjukdom.

Johan Norrman, alla Dina vänner och bekanta står frågande — varför? men Ditt minne och Dina gärningar kommer länge att leva kvar bland oss.

L. B.

ITAKA

Jag drömt som främling på en främmad strand
Gud vet hur många år.

Nu vill jag hem. Jag redan lagt från land,
i silkesseglet stormen slår.

Framåt mot obefarna vattendrag
förbi Herakles' stoder
mot fjärran ö i blå arkipelag
jag vridit skeppets roder.

Där ligger solskenslyst i havets mitt
mitt Itaka, den ö,
där fruktträdsvälven evigt lysa vitt
och dyningarne dö
i säven som en mattad aftonsång
från kärleksdomnad lyra,
dit vore färden än så hård och lång,
vill jag min farkost styra. — — —

(O. Levertin)

DÖDA

Fru Johanna Maria Brun, född Mägi den 12 maj 1912 i Karksi, avled den 22 febr. 1970 i Stockholm.

Fru Kristina Ekeblad, född Alström den 16 dec. 1903 på Ormsö, avled den 10 mars 1970 i Nacka.

Johan Fagerlund, född den 28 nov. 1899 på Runö, avled den 21 april 1970 i Stockholm.

Änkefru Agneta Fält, född den 5 jan. 1887 på Ormsö, avled

23 febr. 1970 i Stockholm.

Hans Notman, född den 2 maj 1913 på Ormsö, avled den 19 jan. 1970 i Stockholm.

Johannes Heyman, född den 8 jan. 1906 i Rickul, avled den 6 maj 1970 i Södertälje.

Fröken Gertrud Selin, född den 12 aug. 1894, avled den 26 mars 1970 på Enköpings Lasarett.

Vår kära Mor
och Farmor

Maria Bertholm

— f. Rosenborg —
född 17/10 1880

har i dag stilla insomnat.
Djupt sörjd och saknad.

Ångholmen 30/1 1970

**Andreas och Rosette
Barnbarn
Barnbarnsbarn
Släkt och vänner**

Sv. ps. 554

Min älskade Make
vår käre Far
Farfar och Morfar

Johan Lindström

född den 5/4 1893

har idag fått hembud.
Djupt sörjd och saknad av oss,
syskon, släkt, vänner och
Huddinge baptistförsamling.

Huddinge den 10/5 1970

**Maria
Herman och Leida
Hilda och Voldemar
Einar och Ulla
Gunhild och Stig
Barnbarn
Barnbarnsbarn**

I Din bok i Din himmel,
är mitt namn skrivet där.

Min älskade Make,
min kära Far

Anton Enggrön

född på Rågö 5/12 1891
lämnade oss i dag.

Räfsnäs 27/4 1970

ELISABETH

Arthur

Syskon, Släkt och Vänner

Flitig så länge krafterna räckte,
fridsam och nöjd har Du
levat Ditt liv,
somnat när Allmakten livslågan
släckte.
Ljust är Ditt minne. Vila i frid!

Min älskade Maka
Vår kära Mor
Farmor och Mormor

Maria Treiberg

* 27/8 1898
† 3/3 1970

har efter ett långt och tåligt
lidande lämnat oss i djupaste sorg.

**PAUL
ALEXANDER och ELLA
ELLEN och CARL
ELNA och EVALD
INGEBORG och RICHARD
Barnbarn
Syskon
Övrig släkt och vänner**

I vinterdags gryning
Du somnade stilla
Ej tärande sjukdom
Nu mer gör Dig illa.
Skön är vilan
Graven Dig ger
Skönt är att veta
Du lider ej mer.

Jordfästningen ägde rum
Lördagen 21/3 kl 12.00 i
Järfälla kyrka.

Vår käre Far,
Farfar och Morfar

Johan Rönberg

* 28/10 1872

har i dag lämnat oss.
I ljust minne bevarad.

Lidingö den 14/2 1970

**LARS och KATARINA
MARIA och JOHAN
AGNETA**

**Barnbarn, Barnbarnsbarn
Släkt och vänner**

Klockan ringer
så sakta och stilla,
ängslan och oro
ej mer gör dig illa.

Min älskade Maka
vår kära Mor och
Mormor

Maria Sjöman

— född Jernström —

f. 14/2 1892 Ormsö
d. 9/12 1969 Stockholm

Sörjd och saknad men i tacksamt
minne bevarad av oss, samt
övrig släkt och vänner

JOHAN

**Katarina och Gunnar
Edvin, Barnbarnen**

Vad Du lidit ingen känner
ty Du själv Din börda bar,
syntes glad bland Dina vänner
fast Du kanske plågad var.
Nu som Jesus Dig har kallat
ingen plåga mer finns kvar,
blott de kära goda minnen
Du till oss har lämnat kvar.

Vila i frid

**Dagmar Elvira
Pettersson**

* 20/9 1890

† 25/5 1970

har avlidit å Solberga sjukhus
efter lång tids sjukdom.

Släktingarna

Bemärkelsedagar

95 år

Maria Berggren, född Hörnström den 29 sept. 1875, Ormsö

90 år

Kristian Vesterbom, född den 20 sept. 1880, Rickul

85 år

Julie Piik, född Thomsson den 16 juli 1885, Vippal

Agneta Notman, född Fält den 3 aug. 1885, Ormsö

Herda Luice Margareta Andersen, född Lindeberg den 5
aug. 1885, Reval

Johan Lilja, född den 7 aug. 1885, Ormsö

Katarina Lindkvist, född Lindkvist den 14 aug. 1885, Ormsö

Mina Simonsson, född Österman den 25 aug. 1885, Nuckö

Marta Natalia Dreiman, född den 20 sept. 1885, Hapsal

Gertrud Lindkvist, född Söderblom den 1 okt. 1885, Ormsö

Min älskade Maka
Vår kära Mor och Mormor

Gertrud Ahlström

* 17/1 1894

har i dag lämnat oss i djupaste
sorg och saknad.

Stockholm 12 maj 1970

**JOHAN
Barn och Barnbarn
Släkt och Vänner**

Alltid så lugn och stilla
Tålig och god Du var.
Så skall vi alltid Dig
minnas.
Käraste, vila i frid.

Vår käre Far
Farfar och Morfar

Anders Bergström

född 25 juni 1895

har i dag stilla insomnat i tron
på sin Frälsare.

Djupt sörjd och saknad av oss,
syskon, övrig släkt och vänner.

Hägersten den 7 april 1970

Barn och Barnbarn

Stilla, så sakta Du tynade bort,
vi stod vid Din sida så
hjälpösa blott.
Oändlig saknad är allt som
finns kvar,
Tack, käre Far!

Min älskade Make
vår käre Far
Morfar och Farfar

Alfred Borrman

* 15/7 1897

har idag lugnt och stilla insomnat.
Djupt sörjd och saknad av oss,
övrig släkt och många vänner.

Vegaholm, Hällbybrunn

den 1 mars 1970

**Hilda Borrman
Barn och barnbarn**

Ett strävsamt liv har slocknat ut
En flitig hand har domnat
Din arbetsdag har nått sitt slut
Ditt trötta huvud somnat.

Min älskade Make
vår käre Far

Tomas Bergström

född 16 jan. 1900

har i dag stilla insomnat.

Sörjd och saknad av oss, syskon
samt övrig släkt och vänner.

Eskilstuna den 13 jan. 1970

**Maria
Johan och Maria
Sven
Barnbarnen**

Hur tomt, hur tyst här hemma
sen Du ifrån oss gick,
ej hörs Din kära stämma
ej möter oss Din blick.
Ett budskap kom från Herren
Du måste från oss gå
men väntar bortom jorden,
en gång vi mötas få.

Min älskade Maka
vår kära Syster, Svägerska,
Faster och Moster

Elisabeth Söderberg

— född Nyman —

* 25/10 1913

insomnade stilla den 5/2 1970.

Innerligt sörjd men i ljus och
tacksamt minne bevarad av

**Maken
Syskon Syskonbarn
Släkt och Vänner**

Jag skall gå genom tysta skyar
genom hav av stjärnors ljus
och vandra i vita nätter
tills jag funnit mitt fadershus.

Vår älskade Mor

Mari Westerholm

född 10/1 1878

död 31/1 1970

har lugnt och stilla insomnat
efter ett långt men tåligt buret
lidande. Djupt sörjd och saknad
av oss.

**Barn
Barnbarn
Broder**

Klockorna ringa så sakta till ro.
Nu har du funnit ett ljusare bo.
Aftonens stjärna lyser så blid.
Sov kära mamma.
Vila i frid.

80 år

Lovisa Brus, född Grenfeldt den 3 juli 1890, Nuckö
Maria Hamberg, född den 9 juli 1890, Rickul
Johan Hammerman, född den 13 juli 1890, Ormsö
Lars Bäckman, född den 18 juli 1890, Ormsö
Liisa Pihlasaar, född den 26 juli 1890, Dagö
Johannes Åkerblad, född den 7 aug. 1890, Rickul
Elvine Saarnak, född Luitsi den 10 aug. 1890, Hapsal
Elvine Saarnak, född Luitsi den 10 aug. 1890, Hapsal
Villem Jöers, född den 21 aug. 1890, Nuckö
Karin Augusta Freiberg, född den 7 sept. 1890, Nargö

75 år

Katarina Nyman, född Fält den 1 juli 1895, Ormsö
Herman Grenfeldt, född den 11 juli 1895, Rickul
Agneta Kivaremees, född Söderblom den 23 juli 1895, Ormsö
Johannes Targama, född den 5 aug. 1895, Vippal
Maria Blomberg, född den 8 aug. 1895, Rickul
Katarina Bergström, född Alström den 17 aug. 1895, Ormsö
Hilda Helene Erkas, född den 23 aug. 1895, Odensholm
Katarina Blomkvist, född den 24 aug. 1895, Ormsö
Lars Ahlström, född den 29 aug. 1895, Ormsö
Herman Hamberg, född den 20 sept. 1895, Rickul
Katarina Holm, född Ahlblom den 20 sept. 1895, Ormsö

70 år

Maria Söderlund, född Timmerman den 5 juli 1900, Nuckö
Johan Thomsson, född den 9 juli 1900, Ormsö
Katarina Åkerman, född Kornblom den 16 juli 1900, Ormsö
Johannes Engman, född den 17 juli 1900, Nuckö
August Stahl, född den 17 juli 1900, Rickul
Ludmilla Andersson, född Lahnovski den 23 juli 1900, Reval
Gertrud Lundkvist, född Bergström den 3 aug. 1900, Ormsö
Johanna Dyrblom, född Vapper den 8 aug. 1900, Nuckö
Olga Blomberg, född Koinberg den 14 aug. 1900, Rickul
August Stahlman, född den 20 aug. 1900, Nuckö
Anders Nyholm, född den 21 aug. 1900, Ormsö
Dagmar Viberg, född Iman den 26 aug. 1900, Nuckö
Eduard Schönberg, född den 31 aug. 1900, Nuckö
Axel Seffers, född den 31 aug. 1900, Nuckö
Villem Simonsson, född den 3 sept. 1900, Nuckö
Hilda Loorand-Vestersten, född Fabel den 3 sept. 1900, Reval
Elisa Maria Schönberg, född Rand den 1 aug. 1900, Rickul
Emil August Borrman, född den 8 sept. 1900, Rickul
Emilia Dahl, född Tanell den 8 sept. 1900, Reval
August Vikman, född den 11 sept. 1900, Nuckö
Herman Blees, född den 19 sept. 1900, Rickul
Katarina Bergström, född Svård den 20 sept. 1900, Ormsö
Johanna Aman, född den 22 sept. 1900, Nuckö
Johannes Niinements, född den 9 sept. 1900, Vippal
Olga Barud, född Vabi den 25 sept. 1900, Reval
Alexander Söderlund, född den 29 sept. 1900, Rickul
Anders Lindva, född den 30 sept. 1900, Ormsö
Sofia Talberg, född den 30 sept. 1900, Rickul
Rosalie Kask, född Adelman den 29 sept. 1900, Nuckö

60 år

Otto Purre, född den 10 juli 1910, Reval
Irene Treiberg, född Blomberg den 10 juli 1910, Rickul
Amalia Kärman, född Hansson den 13 juli 1910, Nuckö
Anders Aspelin, född den 20 juli 1910, Ormsö
Mary Vesterblom, född Robach den 25 juli 1910, Reval
Isak Österman, född den 26 juli 1910, Runö
Dagmar Auger, född den 29 juli 1910, Sakku
Leontine Metsmaa, född Grönberg den 27 juli 1910, Vippal
Anders Ahlberg, född den 2 aug. 1910, Ormsö
Alide Faltis, född den 9 aug. 1910, Neve
Maria Magdalena Nee, född Lönnlund den 11 aug. 1910, Runö
Agneta Alström, född Alström den 13 aug. 1910, Ormsö
Marta Schönberg, född Leis den 16 aug. 1910, Vippal
Irene Milberg, född Vitman den 16 aug. 1910, Nuckö
Maria Lundberg, född Friberg den 21 aug. 1910, Rågöarna
Eduard Ingblom, född den 26 aug. 1910, Hapsal
Anders Pihl, född den 26 aug. 1910, Ormsö
Agneta Fält, född den 3 sept. 1910, Ormsö
Sigrid Viksten, född den 5 sept. 1910, Reval
Elfride Johanna Nilsson, född Grönlund den 10 sept. 1910, Rågöarna
Katarina Bäckman, född den 13 sept. 1910, Ormsö
Maria Christine Heyman, född den 13 sept. 1910, Rickul
Rudolf Koppelman, född den 2 sept. 1910, Neve
Alfred Vesterblom, född den 23 sept. 1910, Nuckö
Anders Beckman, född den 28 sept. 1910, Ormsö

50 år

Linda Aline Greisman, född Engman den 3 juli 1920, Nuckö
Edla Agneta Alun, född Fahrman den 5 juli 1920, Nuckö
Katarina Andersson, född Runestam den 9 juli 1920, Runö
Manfred Bernhard Brun, född den 11 juli 1920, Nuckö
Hilda Ingeborg Ojaste, född Lindström den 18 juli 1920, Ormsö/Nuckö
Gunnar Viksten, född den 19 juli 1920, Nuckö
Hulda Johansson, född Lindström den 23 juli 1920, Runö
Laine Klaman, född Nyman den 25 juli 1920, Reval/Korkis
Fridolf Borrman, född den 1 aug. 1920, Rickul
Harry Ernst Aring, född den 9 aug. 1920, Reval
Ester Drusilla Laidna, född Silm den 12 aug. 1920, Nargö
Alfons Berg, född den 15 aug. 1920, Reval
Axel Holm, född den 15 aug. 1920, Ormsö
Katarina Nyholm, född den 22 aug. 1920, Ormsö
Ivar Valfrid Brunberg, född den 31 aug. 1920, Rickul
Arnold Kilk, född den 31 aug. 1920, Pühajärve/Korkis
Lars Nordbäck, född den 2 sept. 1920, Ormsö
Ingvald Ingemar Ekman, född den 8 sept. 1920, Rickul
Helena Nordgren, född den 9 sept. 1920, Runö
Arnold Rudolf Brandt, född den 14 sept. 1920, Nuckö
William Karl Freiberg, född den 16 sept. 1920, Nargö
Oskar Gottfrid Vesterman, född den 18 sept. 1920, Rickul
Johannes Erich Ribohn, född den 29 sept. 1920, Nuckö
Elvira Peedu, född Ribon den 19 sept. 1920, Nuckö
Katarina Landman, född Ahlberg den 24 sept. 1920, Ormsö
Lars Sarberg, född den 27 sept. 1920, Ormsö
Lilly Aune Aurora Amberman, född den 28 sept. 1920, Hapsal